

Nieuwe duinen voor de Delflandse Kust

De eerste ontwikkelingen

FRANK VAN DER MEULEN, BERT VAN DER VALK, ANNY BECKERS & MENNOBART VAN EERDEN

In de winter van 2008/2009 heeft Rijkswaterstaat een nieuw duingebied aangelegd bij 's-Gravenzande in de gemeente Westland. Het gebied is 35 hectare groot en bedoeld om negatieve effecten van het gebruik van de Tweede Maasvlakte op de duinen van Voorne en Goeree te compenseren. Hoe is de aanleg van deze nieuwste aanwinst voor onze kust verlopen en wat zijn de eerste ontwikkelingen?

Op dit moment wordt Maasvlakte 2 aangelegd, een zeewaartse uitbreiding van het Rotterdamse havengebied. Het toekomstig gebruik zal naar verwachting een negatieve invloed hebben op de omringende duingebieden. Er is berekend dat door meer stikstofneerslag schadelijke gevolgen kunnen optreden in de natuur van 'grijze duinen' en 'vochtige duinvalleien' en een vindplaats van de groenknolorchis. Deze duintypen en die plantensoort worden streng beschermd door Natura 2000-wetgeving.

Compensatie voor natuurverlies

Als compensatie voor dit verwachte natuurverlies is een nieuw duingebied aangelegd voor de kust van Delfland. Rijkswaterstaat heeft hiervoor speciaal het Projectbureau Delflandse Kust ingesteld. Er is 35 hectare nieuw duin nodig, waarvan 8 hectare vochtige duinvallei (met

groenknolorchis), 12 hectare voor grijze duinen en 15 hectare overige typen, vooral helmduin en duinstruweel.

Er is gebruik gemaakt van de nieuwste inzichten. Het opgespoten zand lijkt sterk op natuurlijk duinzand. Dit krijgt daarna de kans om door verstuiwing in alle rust een zo natuurlijk mogelijke duinbodem op te bouwen, waarop zich de gewenste duinvegetaties kunnen ontwikkelen. Het blijven uiteraard wel aangelegde duinen.

De wind krijgt vrij spel

De duincompensatie is tussen november 2008 en maart 2009 aangelegd vóór de bestaande zeereep. Er is circa 6 miljoen kubieke meter zand gewonnen voor de kust van Hoek van Holland en naar het strand bij 's-Gravenzande gebracht. Vooraf is gezocht naar winplaatsen waar het gewenste soort zand aanwezig was. Na afronden van het werk kon de wind vrij spel krijgen en kwamen verstuiwingen op gang. Het zand krijgt zo een natuurlijke pakking, waardoor zich echte duinbodems met bijhorende vegetaties kunnen ontwikkelen.

Volop verstuiwing

Het zand blijkt inderdaad uitstekend te verstuiwen. Door de overheersende zuidwestenwind wordt veel zand verplaatst van het strand over de voorste duinreep door de vallei richting voormalige zeereep. Daar wordt het door vitale pollen helm ingevangen. Ook uit de vallei zelf waait zand weg, maar dat wordt beperkt door het ontstaan van schelpenvloetjes. Dit zijn grote schelpfragmenten die achter blijven en het zand afschermen tegen verdere verstuiwing. In deze eerste periode is vooral van belang dat het niet te weinig, maar ook niet te veel gaat stuiven.

Ontwerp van de duincompensatie bij 's-Gravenzande (uiterst rechts). Kenmerkend zijn de langgerekte structuren. Met oranje zijn droge duinen aangegeven, met in groen de duinvallei daartussenin. Geel is nieuw strand. Lichtbruin zijn bestaande duinen. Bron: DHV/Alterra 2007.

Beheerd door Zuid-Hollands Landschap

Het beheer is nu in handen van het Zuid-Hollands Landschap. ZHL zorgt ervoor dat noodzakelijke beheermaatregelen worden uitgevoerd en dat er voldoende toezicht is. De veranderingen in het terrein zullen nauwlettend worden gevolgd. De jaarlijkse kustmetingen van Rijkswaterstaat zijn hierbij ook bruikbaar. Peilbuizen laten zien hoe de grondwaterstand zich gaat ontwikkelen. Vrijwilligers gaan de komende jaren de broedvogels inventariseren. Later zullen daar nog metingen van vegetatie- en bodemontwikkeling bijkomen. Ook zal gemeten worden welke stoffen vanuit de lucht in het gebied neerslaan. Vooral de neerslag van stikstof zal goed worden gevolgd. De vinger wordt aan de pols gehouden, zodat tijdig bijgestuurd kan worden als dat nodig is. Om de natuurwaarden zich ongestoord te laten ontwikkelen is er geen vrije toegang. Er is een begeleidingscommissie ingesteld met vertegenwoordigers van het Hoogheemraadschap Delfland, Rijkswaterstaat, Stichting Duinbehoud en het Havenbedrijf Rotterdam. Voor aanvullend advies worden zonodig andere experts uitgenodigd.

Goed te bereiken

De gemeente Westland heeft er een nieuw duingebied bij gekregen! In het drukke westen zal dit meerdere functies kunnen vervullen. Eerst is de kustverdediging weer op sterkte gebracht. Verder ontstaan nieuwe mogelijkheden voor recreatie. En wat ons vooral blij maakt: bijzondere duinnatuur krijgt de kans zich te

Foto achtergrond:
Zand stuift over de valleibodem naar de voormalige zeereep, waar de ontwikkeling van grijs duin wordt voorzien. In de, nu nog droge, vallei groeien kleine pollen zeeraket, die tijdelijke embryoduintjes vormen.

Aanleg van de duincompensatie bij strandslag Vluchtenburg (februari 2009). Links het nieuwe voorduin in aanleg. In het midden de duinvallei. Rechts de voormalige zeereep. Op de achtergrond Ter Heijde. Foto: Projectbureau Delflandse Kust.

De groenknolorchis profiteert van duinherstel. Hij vestigt zich graag op jonge ingesnoerde strandvlakten en in natte duinvalleien. Foto: Joost Bouwmeester.